Ч. 13. Львів, субота 4 марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом, Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 40 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дороще.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 3. марта 1922.

Активности! Після довгого періоду пасивного ожидання буциться наша провінція. В деяких повітах оживають читальні, йде інтензивна праця на економічному полі. Найвисший час! А то минулі довгі місяці, що більше — роки, люде, навіть колись найактивнійші діячі, всі надії покладали на завтрішний день, який повинен бути останнім днем неволі. Не призадумуючись глибше, як це воно станеться, хто і як буде виконавцем рішення, не вдумуючись в ці великанські труди, які таке чи инакше рішення за собою потягне.

За нами були ясні дні державного будівництва на старій, довго в пітьмі неволі потапаючій українській землі. І ми, задивлені в цей соніший момент недавної минувшини, в твердій вірі у високий ідеал самоозначення народів, який кінець кінців мусить найти застосовання як неминучий вислід довголітньої різні, як льоґічний вислід дозрівання збірної свідомости поневолених народів, — ждали на рішаючий день.

Та — грядучий день ставив перед нас свої вимоги. Пасивний стан ожидання не міг лишатися методою реаґовання на наступ ворожих сил, який з усіх боків йшов на наші скупчені ряди. Хоч як важкі умовини праці, хоч на ділі нічого не змінилося в поставі до нас ворожого табору, здавлена енерґія наших творчих сил мусіла найти вихід, пекучі потреби дня примушували до активности, жахливі переживання останніх літ виховали відповідну дозу цивільної відваги. І ми є свідками, як від кількох місяців йде чимраз інтензивнійша праця на провінції.

Одначе треба зазначити: так як деякі повіти виказують подиву гідну активність, є богато повітів, які ще й тепер сплять сном блаженних.

На інтеліґенції та свідомих селянських суспільних діячах тих повітів лежить відповідальний обовязок пробудити, розбурхати приспане лихоліттям національне життя повіту. В цій праці повинна їм присвічувати свідомість, що степень активности і творчої здатности будуть рішати про нашу дальшу долю. В наших власних руках в першій мірі лежить наша будучина.

Зовнішні чинники будуть числитися з нами тільки тоді, коли ми будемо являтися важним фактором, якого не можна поминути при нормованню відносин на Сході.

Дотеперішна постава нашого національного табору наглядно виказувала високу карність долею битого народу. Випадки хрунівства, продажности, малодушности були виїмками. І кождий зрадник наших боєвих рядів відрухово опинювався поза скобками національного табору. Та до сього береження чистоти нашого самостійницького стягу мусимо тепер докинути як найбільшу суму активности на всіх ділянках національного життя, кожда закутина нашої вітчини мусить відгукнутися на зазив національного проводу, обновити зруйновані, здавлені інституції, поставити всі потрібні нові установи

Треба зробити докладний перегляд своїх сил і запрягти їх до відповідної праці.

Повітові центри повинні тісно звязатися зі селами. Всі інтеліґентні сили села повинні війти в близький контакт з містом. Вимога моменту, дванайцятої години нашої історії: широко закроєна організація на всіх ділянках національного життя для успішної зустрічі хвилі реалізації тих ідеалів, за які найкращі сини нації головами накладали, за які наше покоління переходить пекло мук.

Справа Східної Галичини.

Вильно і Східна Галичина.

Львівська „Хвиля" довідується з „дуже поважного" жерела, що в найблизших днях має наступити спільний демарш представників великих держав в справі Виленщини, яку, як відомо „інкорпоровано" до Польщі силою ухвали виленського „сойму". Відомо вже без сумніву, що це виступлення коаліційної дипльоматії має на ціли натиск на політичні варшавські круги в справі признання Виленщині автономії.

Ходять чутки, що французький посол у Варшаві Панафіє упереди уже в приязній формі польський уряд і „радив" узгляднити тим разом бажання великих держав, подиктовані причинами міжнародньої політики, за що Польща могла би одержати дефінітивно усталену границю не тільки на північному сході але також здовж ріки Збруча(?!), одначе під умовою надання Східній Галичині статуту ідентичного з виленською автономією.(?)

✝ ІВАН КИВЕЛЮК

Кілька дат з життя.

Ділячись з українським громадянством сумною вісткою про смерть Івана Кивелюка й поділяючи загальний смуток і жаль за втратою цеї небуденної людини, цього залізного, непохитного, впертого Русина, — хочемо навести кілька дат з Його життя.

Іван Кивелюк, син Василя і Катерини з Хрущів, маломістечкових міщан, уродився в Скалаті 8. лютого 1866 р. До народньої школи ходив в Скалаті, а опісля до ґімназії в Тернополі, де в рр. 1877/8—1883/4 скінчив сім кляс. Останню клясу кінчив в академічній ґімназії у Львові, де 16. вересня 1885 здав іспит зрілости.

Три дні пізнійше (19. вересня) записався на богословський факультет, принятий на екстерну. Після скінчення першого семестра старався о прийняття до духовного семінаря. Одначе Його прохання полагоджено відмовно. По двох роках (6. жовтня 1887) переписався на правничі іспити.

В р. 1893 (15. липня) вступив на судову службу як авскультант при окружнім суді в Тернополі. Зараз таки президія того суду перенесла Його на заступство до Тлустого, де пробув до 2. жовтня 1893. З Тернополя перенесено Його до Копичинець. Дня 20. грудня 1896 іменовано Покійного адюнктом при повітовім суді в Будзанові. На всіх дотеперішніх становищах виявляв Він найбільшу обовязковість та проявляв громадянське розуміння й чуття судовика. Через те мимо безнастанних переношень постійно відходив не тільки з жалем всіх, що Його знали, але й з похвалами судових властей.

Дня 12. вересня 1900 р. іменовано Покійного секретарем повітового суду в Товмачі. Тут майже кінчається його судова каріера. Народолюбство Покійного і просвітна, політично організаційна та економічна праця серед народу дуже не подобається і це стає перепоною до належнього Йому авансу. З Товмача перенесено Покійного до Копичинець на становище секретаря суду. Тут пробув Він аж до свого вибору на соймового посла (25. лютого 1908 р. вибраний 128 голосами проти 58, які впали на ґр. Адама Голуховского). Українське соймове представництво делеґувало Покійного до Краєвого Виділу. Аж тепер іменовано Його радником суду (у вересні 1908 р.) і перенесено до Львова. Вдруге вийшов Пок. Іван Кивелюк послом до сойму дня 30. червня 1913 р. 118 голосами проти 66 (контркандидат Казимир Городиски).

Поселившися у Львові, Покійний в 1910 р. став головою Тов. „Просвіта". Опісля ще два рази наділили Його загальні збори „Просвіти" цим найвищим відзначенням, останній раз, коли пробував в тюрмі на Баторія, арештований безпідставно в звязку зі справою Федака.

Після розвалу Австрії.

Зближаючийся розвал Австрії заставив Покійного до живої підготовчої праці. Після вступних приготовань на засіданню Львівської Делеґації Української Національної Ради дня 30. жовтня 1918 р. винесено під головуванням Івана Кивелюка ось такі постанови:

1) нехтувати й не виконувати розпорядків польської Ліквідацийної Комісії в Кракові, бож Сх. Галичина постановою Українського Національного Конґресу стала суверенною державою;

1) признати Український Леґіон Січових Стрільців за основу і завязок національної збройної сили української галицької держави;

3) візвати австр. ліквідаційне правительство і Начальну Команду австр. армії до віддачі всіх українських полків в розпорядимість Української Національної Ради та візвати ті полки до повороту до краю.

Після перевороту 1. листопада 1918. пок. Іван Кивелюк як заст. голови Української Національної Ради з подиву гідною енерґією сповняв свої обовязки. Дня 1. листопада 1918 р. о год. 5 попол. пок. Іван Кивелюк приняв в окруженню членів Української Національної Ради депутацію Краєвого Виділу в складі марш. Незабітовского і члена Кр. Виділу д-ра Домбского. На промову Незабітовского відповів пок. Іван Кивелюк: „Нашим бажанням є вдержати цілковитий лад і порядок. Те, що сталося (перейняття влади Українською Національною Радою) було випливом волі українського народу, котрий згідно з високими й великими принципами цілого світу самоозначується на своїй національно-етнографічній території. Не будемо спорити. Те, що вам, панове Поляки, належиться, те саме є й нашим правом. В поході до еманципації нашої нації ми виконали право самоозначення по лінії Вільсонівських засад, згідно з цісарським маніфестом до всіх народів Австрії, а головно волі нашого народу, споконвічного господаря і власника цеї землі. Всі народи бувшої Австро-Угорщини творять свої національні держави: без

сумнівно, польські области мають зєдинитися із своїм матірним пнем, але ми теж не хочемо бути парія-ми. Дорога до порозуміння стоїть отвором, одначе під одною засад-ничою умовою, а саме, що ви, па-нове, щиро і справедливо призна-єте суверенність, проголошеної 19. жовтня Української Держави на етнографічних українських областях Австро-Угорщини. Та заки це буде можливе, мусить бути збережений лад і спокій. Як вам відомо, війська Укр. Нац. Ради закріпили волю українського народу в столиці. Ва-шим першим обовязком є здержа-ти ворожі виступи гарячих голов проти військ Ради. Саме тепер від вулиць Городецької і Сапіги насту-пають польські легіонери зі зброєю в руках. Вплиніть на них в напрямі вдержання ворожих виступів, а то-ді прийде до порозуміння що до збереження повного ладу, вдержан-ня нормального життя та забезпе-чення повноти прав всіх національ-них меншостей".

І тоді член Кр. Виділу др. Дом-бскі висловив отсі характеристичні думки: „Мушу щиро признати, що поступовання вашої влади до тепер було вповні поправне, що лад збе-режено, що ніяких виступів проти членів польської нації не було".

Коли українські війська опусти-ли Львів, одною з перших жертв нового режиму був пок. Іван Киве-люк. Його арештовано і разом з д ром Вол. Бачинським, др. Вол Охримовичем, др. Ів. Курівцем і ин. спершу вивезено до Баранова, а о-після до Домбя. Звільнений з табо-ру для інтернованих, повернув По-кійний до Львова, віддавшись пра-ці в здевастованій "Просвіті". Ве-ликі заслуги положив при реститу-ованню української національної преси.

Та переходи, звязані з побутом в таборах інтернованих, дуже силь-но відбилися на його здор влю. Почав все частійше западати на здоровлю. До гоюї польська вла-да позбавила Його всяких засобів до життя. Спершу усунено Його з Кр. Виділу, а опісля відмовлено й поворот до суду.

Був завзятий, незломний і не-похитний. Не вмів і не хотів кори-тися. Відносився до секретаріяту Лі-ги Народів, і наслідком цього було запропоновання Йому судейської по-сади в Кракові. Він не погодився. Говорив; „З голоду згину, але не піддамся".

І не піддався нікому, тільки одній смерти. Це був зразковий тип запорожця-козарлюги, готовий і на гак, і на паль, лиш нездатний кри-вити душею, „усміхатися — як ка-же Франко — до тих, що катують мій рід".

Серед цих життєвих невзгодин гостигло Його велике нещастя. Йо-го молода Дружина, мати троїх дрібних дітей (а не двоїх, як хиб-но у нас подано), лишила Його безпорадного, безпомічного і без засобів до життя. Комусь це може видатися парадоксом, але це факт, що часто приходилось Йому голо-дувати. Сила ідеї була глибша і могутнійша від потреб і вимог тіла. Остання тюрма звалила Його на смертельне ложе. Але й тут не мав спокою. В минулім тижні поль-ські поліцаї три рази приходили арештувати Його за конскрипцію. Аж лікарське свідоцтво, виставлене д ром Курівцем, зберегло Його перед честю вмерти в польській тюрмі.

Поклін вмерлим — поміч живим!

Похорон Івана Кивелюка відбу-деться в суботу, о год. 3. попол.

Умираючи висловив Він бажан-ня, щоби Його похорон відбувся без вінців і цвітів, а натомісць, що-би ті симпатії, якими Він користу-вався серед українського грома-дянства перейшли на Його малі діти, круглі сироти, які остали без цілковитого заосмотрення. Спов-няючи се Його бажання, складає Товариство взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер" кво-ту Мп. 50.000 — на фонд вихован-ня Його дітей і просить українські Товариства і громадянство склада-ти на сю ціль замісць вінців і цві-тів на домовину Покійного жертви на кн. вкл. ч. 133335 Т во „Дні-стер", Львів, Руська 20.

тлюра зорганізував уже кілька пов-стань на Україні, опираючись на селянстві і „на тих Жидах", які не користають з російсько більше вицької миски. Совіти постійно ста раються скаптувати Петлюру на свій бік, особливо тепер, коли хо-чуть на конференції в Генуї, бодай позірно бути легітимованими до за-бирання голосу в імени України. Одначе Петлюра відмовився від всяких пропозицій, поки совітські війська не покинуть України, даючи населенню спроможність самоозна-чення свого державно правного ста-новища".

Заява д-ра О. Назарука.

Д р О. Назарук в розмові з представником „Нає Фрає Пресе" заявив між иншими таке: Генуа має усунути блуди, які унеможливлю-ють успокоєння і відбудову Евро-пи. Таким промахом є польська о купація в Східній Галичині. Поляків з Українцями ніхто ніколи не по-єднає. Коли коаліція не матиме си ли усунути Поляків зі Східної Га-личини, хай зрезигнує з порядку вання східно-европейського хаосу.

О автономію для Підкарпатської України.

Генеральний секретаріят Союза Народів оголосив комунікат в яко-му повідомляє, що в наслідок пе-тиції політичних партій Прикар-патської України утворено в лоні Союза Народів спеціяльний комітет для провірення справи Прикар-патської України. В склад комітету війшли Іман, маркіз Імперіялі і ві-цегр. Іші. Комітет видав рапорт, в якому висловлює віру в те, що чехо-словацький уряд, згідно з сан-жерменським договором утворить з Прикарпатської України автоно-мічну одиницю в лоні чехо-сло-вацької держави та що буде пові-домлювати Союз Народів про всі постанови в тій справі.

Присилайте партійний податок на вкл. кн. ч. 5.000 „Краєвого Союза Кредитового" у Львові, Ринок 10.

Велика Україна.

Виснажування України.

Не глядючи на те, що голод охопив Україну і вона сама потре-бує допомоги зовні, большевики продовжують виснажувати її до кінця.

Тепер в особі Петровського, са-мі в „Правді" признають я, що во-ни так виснажили Україну, що „дав-но час перестати вважати Україну за країну, богату на хліб і живність, як думали це раніш, коли вона ви-возила до пів мілярда пудів хліба на рік".

Петровський далі заявляє, що, не глядючи на інтензивний збір проднадатку, на Україні вдалося зі-брати хліба в такій кількости: на Запоріжжу з того завдання, що да-но було йому в $8^1/_2$ міл. пуд. зібрано 250.000 пуд., а Одещина замісць 13 міл. дала лише 4 міл. пудів. А всьо-го замісць півмілярда лише 60 міл. пудів.

Соціяльне виховання.

На Україні Головсоцвихом Нар-комоса організується видання жур-нала „Соціяльне виховання".

Голодні бунти.

На грунті голоду на Миколаїв-щині розпочалися голодні бунти проти совітської влади. В селі Гри-горевка, Константинівської волости, Дніпровського повіту натовп роз-грабував зсипний пункт. Розібрано 250 пуд хліба, яке було большеви-ками забрано у голодуючих, як продподаток. В Клірській волости натовп жінок покинувся на пред-ісполкома з криком — „ми голоду-ємо!" і розніс комісаря. Совітська преса пояснює бунти працею про-вокаторів.

Припинення залізнодорожнього руху.

Одеські „Ізвєстія" пишуть, що одеський залізнодорожний округ завмер наслідком недостачі палива. На Київській лінії в снігах, застря-гли три поїзди Привернення паса-жирського руху очікують під кінець місяця.

Заборона концертів в Одесі.

„Ізвєстія" помістили наказ губі-сполкома про заборону концертів і вистав з приводу пануючого в краю голоду. Оголошено також наказ про націоналізацію кавaрень і театрів.

Люде тягнуть плуги!

„Ізвєстія" пишуть, що „багато бідних" одеського уїзду рішили перейти до орання землі, замінивши коней людьми. Виробляють спе-ціяльні плуги, тягнені двома робіт-никами на первісний лад.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Українські справи.

Петлюра і більшевики.

Останніми часами появилися в часописах відомости про більше-вицькі переговори з Петлюрою пі-сля яких Петлюра мав би вернути на Україну і обняти становище на-родного комісаря. В тій справі заявив представник уряду Петлюри Микола Василько на шпальтах „Фосіше Цайтунг" таке:

„Законним начальником Укра-їнської Народньої Республики є бу-вший президент Директорії отаман Петлюра, який переняв цілу владу від гетьмана Скоропадського про-гнаного совітськими військами. Пе-

ЙОГАН ГОТЛІБ ФІХТЕ.

13)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

ДРУГА ПРОМОВА.

(Продовження.)

Все те є ще справою самого пізнавания, і не виходить з його, з того погляду дуже при-ступного, обсягу. Зовсім иншим одначе і вишим є питання, чи вихованок справді так перенятий гарячою любовю для такого порядку річей, що без проводу виховання та самостійно виступа-ючи, він не зможе не хотіти того порядку, і не працювати всіми силами для його укріплення; про що без сумніву можуть рішити не слова і не в слова прибрані іспити, лише самі діла.

Я так рішаю поставлене нам останнім роз-важанням питання: без сумніву вихованки то-го нового виховання, хоч відокремлені від до-рослого вже товариства, будуть жити прецінь поміж собою спільно, і таким чином творити відокремлену, саму для себе істнуючу громаду, яка мала би свій докладно означений, на при-роді річей оснований та розумом вимаганий лад. Першим образом громадського ладу, який має нарисувати в своїм умі вихованок, повинен бути образ громади, в якій він сам живе, аби він таким чином був внутрішно примушений, тво-рити собі пункт за пунктом той лад таким, яким він дійсно є назначений, і щоби він розумів у всіх його частях неминучість його основ. Се знову справа самого лише пізнання. Серед того громадського ладу мусить кожда одиниця в дійснім життю ради всіх неодного собі відмо-вляти, на що вона без всякого намислу позво-лила би собі, як би була сама; тому се буде зовсім умістним, коли законодавство а опісля також і основана на ньому наука про устрій буде кождій одиниці представляти всіх инших людей з посуненою аж до ідеалу любовю до ладу, якої може в дійсности й ніхто не посідає, яку одначе всі повинні мати; і щоби тим самим законодавство було в високій мірі строгим та накладало як найбільше обмежень. А що без них не може обійтися і на них основується іст-нування громади, то в потребі належить їх ви-мушувати навіть страхом перед дочасною ка-рою; і той карний закон як такий, мусить бути виконуваним без пощади і без виїмку. Мораль-ність виховання не потерпить ніякої шкоди від ужиття страху, як принуки, бо тут уживаємо сили не до роблення добра, а до занехання зла, яке в тім устрою істнує; попри те мусить наука про устрій грунтовно вияснити, що хто ще сам потребує поняття тої кари, або навіть відстра-ження того поняття на власній шкірі, той ще стоїть на дуже низькому щаблі образовання. Все таки з того всього виходить, що тут, в тім крузі вихованок не може ані сам виявити на верха своєї доброї волі, ані виховання не може її змірити, бо ніколи не можна дізнатися, чи тої, хто виявляє послух слухає з любови до ладу, чи зі страху перед карою.

Напроти того можливо се змірити в слі-дуючім крузі. Устрій іменно мусить бути й та-ким, аби одиниця не лише мала зрікатися в ко-ристь Загалу, але аби також могла для нього робити й ділати. В тій громаді вихованків бу-дуть поза духовим розвоєм в науці установлені також тілесні вправи, і механічні, але тут до ідеалу піднесені, роботи на полі, і всяке реме-сло. Нехай основним законом устрою буде до-магання до кождого, хто знаменився в якім-небудь з тих галузей, аби він помагав других учити, і переймав на себе в дечому догляд та відповідальність; до кождого, хто знайде якесь уліпшення, або перший і найяснійше зрозуміє уліпшення подане учителем, аби він власним трудом його виконав, без того, одначе, аби його зараз тому увільнити від його й так само зрозумілого обовязку науки і праці; нехай далі основний закон устрою буде такий, що кож-дому полишається добровільно виконувати те домагання, а не під примусом, і хто не хоче, може його відкинути; що за се він не має на-дїятися на нагороду, бо в тім устрою сі з о-гляду на працю і її уживання зрівнані, ані на-віть на похвалу, бо громада держиться тої думки, що кождий виконує тут лише свою по-винність, і що лише він сам має радість з своєї праці та діяльности для загалу, коли удасться йому їх доконати. В тім устрою всяка набута більша вправа та вложений в неї труд будуть вимагати лише нової праці і труду, і власне сильнійший буде примушений часто бути на сторожі коли другі сплять, та думати, коли другі забавляються.

(Продовження буде.)

Перед конференцією в Генуї.

Приготовання Німеччини.

В Берліні відбулося засідання репараційної комісії німецької господарської ради, що має зайняти ся приготовними працями до Генуенської конференції. В засіданню взяли участь правники міністерства державної господарки, міністерства фінансів і відбудови. Державний секретар Гірш отворив засідання довгою промовою, в якій заявив, що праця уряду кипить в цілій повні, одначе вона не може дійти так довго до кінця, доки делегати промислу й торговлі не засвоють своїх поглядів. На прикінці просив о опінію репараційної комісії в справі приготовань на Генуенську конференцію. В дискусії взяли участь представники державного союза німецького промислу Біхер і Стіннес.

Заходи большевиків.

Народний комісаріят закордонних справ Московщини розіслав до своїх представництв за кордоном інструкцію, в якій доручає вжити всіх засобів, щоб на конференцію в Генуї не були допущені представники грузинських меншевиків, У. Н. Р. і Денікіна, які в звязку з повідомленням міністра закордонних справ італійського уряду Делля Торета, що на генуенську конференцію запрошуються всі европейські представництва, визнані де юре, можуть занулювати всю большевицьку справу.

Литовська делегація на конференції.

Як доносять з Ковна, на чолі литовської делегації, що вибирається до Генуї стоятиме президент міністрів Гальвановский. Поміж членами делегації буде мабуть находитися і віцеміністер для закордонних справ Клімас.

Совітська делегація буде управнена.

З Москви подають: Італійський міністер для закордонних справ повідомив телеграфічно Чічеріна, що совітська делегація в Генуї буде користуватися правами, які матимуть усі инші делегації.

Що не знищила війна — те може нині дої хвилі знищити огонь, тому обезпечайте своє майно на теперішню вартість в ТОВАРИСТВ ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“ у Львові вул. Руська ч. 20 I. 1—?

Польща.

Польщу виключено з консорції відбудови Европи.

Парижський „Temps“ доносить, що кромі Англії, Франції, Німеччини, Італії і Бельгії, які мають доставити 20 міліонів фунтів штерлінгів, запрошено до участи в синдикат — Зєдинені Держави, Японію, Данію, Голяндію, Швайцарію і Чехосливаччину. Синдикат могтиме дозволити иньшим державам на участь в підприємстві. Організаційний комітет висловлює опінію, що Синдикат буде зобовязаний не нести ніяких інтересів з державами, які не признають публичних довгів, затягнених в минувшині та тих, що не дають рекомпензанти за сконфіскована майна приватних осіб та не забезпечують як слід торговлі.

Мимо змагань Франції Польщу виключено з консорції на виразний спротив представниками Англії. В тій справі має польський уряд заложити протест.

Преса.

Генерал Гофман і інтервенція в Росії.

„Руль“ ч. 389. пише:

В розмові зі співробітником „Тампа“ генер. Гоффман знова піддержує свою гадку про необхідність оружної загально европейської інтервенції проти большевиків. Він доказує, що такій „інтервенюючій“ армії не слід би бояти ся судьби армії Наполеона, яка загинула в Росії тому, що в неї не було достаточного виеквіповання злучби з запіллям. Власне і тільки тому вона загирилася, хоча її й ні то не побідив в бою. В часі світової війни німецька армія зайшла далеко з глиб Росії (читай: Україна — Ред.) і не потерпіла того, що Наполеон, бо була заосмотрена у все конечне. Німці поперли тоді російську армію, хоча вона була добре виеквіпована а російський штаб та старшини сповняли як слід свої обовязки. Мимо того Росіяне не могли здержати напору Німеччини і колиб Німці не були ще зайняті на инших фронтах, вони зайняли би без труду Москву та Петербург. Червона армія, розуміється, уоружена куди гірше, як стара царська армія, і коли би інтервенююча армія, заосмотрена в тяжку артілерію, панцирні поїзди й автомобілі, рушила на Росію, то легко справилася би з червоними. Але така інтервенююча армія мусіла би бути передівсім добре озброєна, бо Колчак, Юденіч і другі розлетілися головно тому, що не мали достаточного числа людей і оружа. Гофман покликується на те, що проти большевиків у Баварії вислано 1919 р. 40-тисячну армію, яка втратила всього 40 люда убитими а кілька сот раненими. Без сумніву червона армія Росії стоїть вище, як стояли монахійські червоні банди, та мимо того Гоффман певний того, що й вона не змогла би встоятися перед військами великих держав, яке у боротьбі за визволення Росії понесло би від большевиків дуже малі втрати.

Передаючи заяву Гофмана і німецького промисловця Рехберга, французький кореспондент пояснює їх тим робом, що Німеччина на давний спосіб старається, замінити Росію в свою кольонію, замісць кольоній, які втратила і „Середної Европи“, яка показалася не здійснимою.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Совітська Росія.

Про „реформу“ російської чрезвичайки.

В справі знесення чрезвичайки в сов. Росії „Народні Листи“ пишуть: „Большевики є мистцями в облудюванню Европи. І так для морального успокоєння культурної Европи „реорганізували“ вони чрезвичайку. Декрет про це в наших руках.

Чоловік не знає чи сміятися з глупоти і поверховности европейської суспільної думки чи дивуватися безличности большевицьких провідників, які посміли назвати „реформою“ це, що оповіщено в згаданому декреті. (Рпр.).

На Далекому Сході.

З Владивостока доносять, що білий повстанчий відділ оперуючий на большевицьких задах, перервав забайкальську залізничу лінію, біля ст. Слюдянка і знищив телеграфічне получення Іркутськ Чита. (Рпр.).

Смерть ученого.

На днях помер в Петрограді відомий фізіольог і член російської Академії Наук Б. Палладин. (Рпр.).

Голод в приволзьких степах.

З Архангельської губернії повідомляють про голодову катастрофу спричинену неврожаєм в 1921 р. Туземне населення вимандровує масово в Дагестан і Кабарду, шукаючи поживи.

В районі Букеєвської орди приходит до сутичок між червоним військом і голодуючими.

Повстання Лезгінів.

З Закатальського округа доносять про повстання місцевих Лезгінів, проти большевиків. Повстання викликали репресії, примінювані реквізиційними совітськими відділами. На чолі повстанців стоять особи, які до недавна занимали визначне становище в рядах червоної асербейджанської армії. (Рпр.).

Дописи з краю.

Збараж.

„Український Дім“.

Імпозантно відбулися загальні збори повітового просвітно культурного Товариства „Український Дім“ в Збаражи дня 20. лютого ц. р. На 237 членів явилося 20?. Визначні народні бесідники, як селяни Іван Цебринський і Іван Демчук, міщанин Андрій Левкович і багато других з запалом пропонували чимскорше приступити до будови величавого власного дому в Збаражи, а то тимбільше, що Тов. має дуже гарну плошу і значний маєток. Збори ухвалили утворити фонд „Будови Українського Дому в Збаражи“, потворити комітети в кождім селі повіту і завести в розпродаж бльочки-„цеголки“.

П. Евген Білинський пропонував приступити до будови зараз. Щоб служити приміром, субскрибував п. Евген Білинський 800 кг. пшениці на будову „Українського Дому“ і си

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Естетика сучасної поезії і творчість П. Тичини.

III.

Освітлення поетичної творчости Тичини починаю з побіжного огляду метричної будови його вірша. Найкоротша метрична громада — стопа у Тичини є або клясична (хорей, ямб, спондей, пірихій, дактиль і т. д.), або синтактична; відцього і метрика поезії Тичини є клясичної будови або будови народньої пісні. Коли ми возьмемо перший вірш „Соняшні кларнети“, то ямб є основною одиницею його метра. Цей вірш можна вважати з погляду метричного найліпше збудованим, Таким же витриманим з погляду метричного є вірш „Там тополі...“, якого стопа анапеста тримається до кінця. Хореїчна стопа творить метр вірша „Цвіт в моєму серці“. Можна зазначити ще кілька віршів Тичини, в яких та чи инша клясична стопа лежить в основі кожного беззмінно. Синтактична стопа народнього метру лежить в основі віршів „Гаї шумлять“. „Не дивися так привітно“, „Подивилась ясно“, із циклю „Пастелі“, „Пробіг зайчик“, вірш „Війна“, „Дума про трьох вітрів“, „Золотий гомін“, „Плуг“, „На майдані“, „Мадонно моя“. Всі инші вірші, разом зі збіркою „Замість сонетів і октав“ збудовані на основі народньої синтактичної стопи, що по духу найбільш споріднена з природою української мови — і прибраної в рамки клясичної метрики. Ті вірші, в яких поет більше заховував народній характер мови, стилю, наближаються до будови народньої поезії. Такими є: „Арфами, арфами ..“ „Ходять по квітах...“ „Зразуж за селом...“ Чим далі поет відступає від синтактичної стопи в бік клясичної метрики, тим більше ті вірші заховують метричну стопу хорея, ямба, анапеста й ин. Але таких віршів дуже мало. Талант поета завше виходив поза рамки якоїсь одної означеної синтактичної стопи. Для прикладу візьмем вірш „Десь надходила весна“:

> Десь надходила весна. — Я
> сказав їй! ти весна!
> Сизокрилими голубками
> У куточках на вустах
> Їй спорхнуло щось усмішками
> Й потонуло у душі..

Цей вірш після метричної структури ховає в собі хореїчну стопу; але ця стопа порушується майже на кождому місці:

Так перший рядок ховає в собі пять хореїчних стіп і одну стопу — малу іонічну (◡ ◡ — —). Другий рядок — два третіх пеани (◡ ◡ — ◡); третій рядок складається з двох стіп — третього пеана і анапеста, четвертий рядок: „Їй спурхнуло щось усмішками“ складається з трьох хореїчних стіп“ і четвертого дактиля і т. д. Така на перший вигляд безсистемість ховається майже у кожному із всіх инших віршів поета. Що до збірки Тичини „Замість сонетів і октав“, то в ній поет на народній синтактичній стопі, відкидаючи строфу народньої пісні, римовання, залишаючи лише період, творить так зв. поетичну прозу, вкладаючи її в форму античних імпровізованих хоралів зі стилізованою строфою й антистрофою.

Не менше оригінальне і римовання, яке поет творить на протязі обох перших збірок: „Соняшні кларнети“ і „Плуг“. То слідують вони у порядкови baab (Соняшні кларнети) то abab (Не дивися так привітно), abbacca (Квітчастий луг), aaaab, aaaac, aaaad (Хтось гладив ниви); а то римується перший рядок одної строфи з першим рядком другої строфи, — другий рядок першої з другим рядком другої строфи (Арфами, арфами...); вірші попадаються цілком без риму. Для риму повторюються одні й ті самі слова (По хліб йшла дитина і ин.) Часто попадається рима дум і взагалі народньої поезії — дієслівна рима і т. и. Строфа у Тичини — найріжноматнійша, починаючи від терціни й кінчаючи октавою. Багато віршів, в яких детально визначеної строфи немає. Є вірші в яких строфи бувають ріжної структури як самої строфи так і кількости її рядків: „Ходять по квітах“, „Війна“, „Золотий гомін“, „На майдані“ і багато ин.

З цього побіжного опису лише метрики поезій Тичини ми пересвідчуємось оскільки ріжнобарвною є лише зовнішня структура його поетичної творчости. Переконаємось ще більше, коли перейдемо до ритміки його творчости та до її інструментовки.

Не менше ріжноманітною ритміка Тичини, аніж його метрика. Під ритмом треба розуміти таку музичну єдність тої чи иншої народньої або клясичної стопи, що наближує певну метричну структуру вірша до найпростійшого виявлення його індивідуальної мельодії

стемою трійок закликав п. Гринька Таращука з Черниховець і п. Максима Кірика зі Збаража.

Заким вибудується „Український Дім“, загальні збори ухвалили істнуючу власну хату відновити і помістити в ній повітовий захист для воєнних сиріт. Тому, що дехто мав певні скрупули щодо сирітського захисту, проте зі сторони виділу Тов. „У. Д.“ вияснено, що на підставі § 3, точки в власного статута Тов. „У. Д.“ отвирає такий захист в своїй хаті, і коли зайде потреба, може його розвязати.

Вкінци переведено доповняючий вибір виділу, котрий представляється в такому складі: Андрій Гаврилюк голова, Сафат Шмігер заст. голови, Павло Гевко секретар, Андрій Данилевич касієр, Стефан Байгала господар, о. Алексій Заячківський контрольор, Гринько Таращук, Олекса Данилевич, Семен Крочак; заст. виділу: Теодор Стрільбицький, Єронім Білинський, Іван Ткачук: Надзираюча Комісія: Семен Кондур, Олекса Фейцарук. Андрій Гарматюк; заст. Н. К.: Василь Остапчук, Іван Заячківський.

Учасник.

Лагодів, пов. Перемишляни.

Дня 23. жовтня ц. р. відновлено у нас діяльність читальні „Просвіти“. На заг. зборах вибрано новий виділ, в склад якого увійшли: К. Пилипчук, М. Тивонюк, І. Возьний, І. Макогін, В. Костів, М. Антошків та М. Мишолівський. Від 5 місяців старається виділ о відзискання будинку Товариства і в тій цілли вніс судову скаргу проти накиненої зверхности гром., яка ще в 1920 р. наймила без ніякого порозуміння з тодішним виділом, будинок Товариства як „власність громадську“ під поміщення станиці поліції. Покищо поміщається читальня в просторій домівці, відступленій на ту цільількома ідейними громадянами.

При читальні оснувався Аматорський Кружок, який уладив в днях 14. і 15 січня свято 40 літнього ювілею У. П. Т. В програму увійшли: вступне слово, деклямації, та дуже вдатно відіграна місцевими аматорами оперетка „Перехитрили“. Приготовляється вистава „Невольника“ та Шевченківське свято-концерт. Члени Аматорського Кружка заслугують собі на повне признання за невсипучу працю серед доволі незавидних місцевих обставин.

Читальня виписує всі українські галицькі часописи, та закупила до 200 нових книжок. Уладжена дня 19. січня збірка на У. П. Т. принесла 25.521 мп.

Корнич пов. Коломия.

Дня 26. лютого ц. р. відбулися загальні збори читальні „Просвіти“ при участи поверх 200 громадян. Вибрано новий виділ, до якого війшли Мих. Маршалюк як голова, Ів. Павлюк секретар і Вас. Луканюк бібліотекар. Членську вкладку означено на 100 мп. річно і більша половина присутних зложила її на місци. Рішено запренумерувати „Громадський Вістник“ і закупити деякі книжки.

Барич.

Від часу, як відновлено читальню „Просвіти“, в селі почалось инше життя. При помочі і завдяки ревній праці учителя Федевича засновано мішаний хор, який дуже гарно співає в церкві і стягає на богослуження багато громадян. Запрошений парохом з сусідної Сосниці співав також сусідним громадянам, стаючи примі ром для цілої околиці.

Росії не служила скріпленню комуністичної тиранії ані до помочі в веденню совітами війни проти сусідніх держав. „Тамп“ пропонує, щоби в цілли усунення повисших труднощів головні великодержави, які беруть участь у синдикаті, заключили між собою договір, силою котрого підписуючі сторони зообовязалися би: 1. загарантувати територіяльну й адміністраційну суверенність і незайманність Росії, жадаючи в заміну зменшення червоної армії. 2. Ужити своїх впливів у справі принмінювання на території Росії прінціпу рівних шанс для торговлі і промислу всіх народів, при рівночасній забороні за граничним державам робити заходи для признання їм спеціяльних прероґатив або монополів у якій небудь части Росії.

Виміни політичних інтернованих між Мадярщиною і Чехословаччиною.

На підставі договору підписаного в Берні відносно виміни політичних інтернованих між Чехією і Мадярщиною, чехословацьке правительство звільнило 9 людий, а зі сторони Мадярів звільнено 2 чеських леґіонерів і 2 летунів.

Прочих інтернованих буде вимінюватися ґрупами, — за кождих 40 мадярських інтернованих буде звільнено 20 чехословацьких. Цю норму виміни принято пропорціонально до числа інтернованих в обох державах. (Рпр.).

Приют для російських професорів в Празі.

„Народні Лісти“ подають вістку про будову в Празі приюту для російських професорів, які перебувають на еміґрації в Чехословаччині. В тій цілли зложено вже окрему комісію, яка буде керувати працями. Згідно з проєктом дім цей повинен статися згодом культурним, російським центром, відтак будинком консуляту будучого російського уряду.

Австрія не увійде в склад малої антанти.

У віденських політичних колах твердять, що Австрія не увійде в склад малої антанти.

Представники радянської України у Відни.

Як доносять з Відня, приїхав там представник радянської України Коцюбинський. Тим самим поголоска про назначення представником радянської України Деревенського не справджується.

Харківські тюрми.

Консулярний виділ посольства польської річипосполитої в Харкові одержав по довгих стараннях і переговорах від властей української радянської республики дозвіл на відвідини двох із загального числа пяти харківських вязниць. Посольство в Харкові веде дуже енерґічну акцію, яка має на цілли несення матеріяцьної помочі, звільнення і репатріяцію увязнених. (ПАТ.).

Російський довг.

Б. Вольфа доносить з Льондону Правительство повідомило вчера в палаті громад, що російський довг виносить 561,500 000 фунтів стерлінґів, вчисляючи в це проценти від 31. грудня 1918.

Читайте! Передплачуйте!

„УКРАЇНСЬКУ ТРИБУНУ“

безпартійний, всеукраїнський :: :: :: щоденник. :: :: ::

„УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА“ має у всіх більших центрах Европи своїх кореспондентів Має точні інформації з Великої України. Східно-галицькі справи реферують Галичане

З поміж Галичан в „УКРАЇНСЬКІЙ ТРИБУНІ“ досі поміщували статті: М Возняк, д-р М Лозинський, д-р Я. Олесницький, М Струтинський, Ф. Федорців і и.

Редакція і Адміністрація „Української Трибуни“: Варшава, Нови Свят 22. — Передплата виносить 700 мп. місячно.

РІЖНІ ВІСТИ.

Справа відбудови Европи.

„Тамп“ оголошує додаткові подробиці звіту Організційного комітету міжнароднього синдикату для відбудови Европи. Крім Англії, Франції, Німеччини, Італії й Бельґії, які мають дати 20 міліонів ф. стерлінґів, запрошено до участи в синдикаті Зєдинені Держави, Японію, Данію, Голяндію, Швайцарію і Чехословаччину. Синдикат могтиме позволити иншим краям узяти участь в підприємстві. Орґанізаційний комітет синдикату висловлює думку, що синдикат буде обовязаний не провадити ніяких інтересів з краями, які не признають публичних довгів, затягнених у минувшині, та котрі не дають компензації за сконфісковані маєтки приватних осіб і котрі не забезпечують як слід торговлі. Обговорюючи в редакційній статті повищий звіт комітету синдикату, висловлює „Тамп“ бажання одержа и додаткові пояснення щодо слідуючих трьох точок: 1. Чому з консорції виключено Польщу, котрої участь в синдикаті скваліфікувала Франція яко конечний. 2. Які поробиться засоби для забезпеки рівних шанс торговлі всіх країв. 3. Які засоби осторожности поробиться для цього, щоби промислова відбудова

формі рядка коломийкового (4+4+6), колядкового (5+5) і инш. українських пісень, невизначеного рядка думи, рядків-ямбічного, хореїчного, дактилічного і б. инш. Яке відношення ритма до метра? „Коли ритм є виявленням природнього співу душі поета“, як-би духом музики, — метр може вважатись лише точно викристалізованою штучною формою ритмічного виявлення. Як в народній поезії, так і в поезії індівідуальній ритм завше залежить від наголосу. І цілком слушним є думка доктора Вол. Охримовича, що наголос є душею слова*) особливо українського слова, що акцентується цілком свобідно. Отже в залежности від наголосу в слові та комбінації наголосів у рядкови, строфі, у цілому віршови твориться і той чи инший характер ритму цілого вірша: чим більше наголошених слів у поетичному рядкови, тим різче міняється темп самого рядка; короткі двоскладові, односкладові наголошені слова затримують темп рядка, вірша; трьох-чотирьохскладові слова і більше темп прискорюють і творять вірш ритмічно більш рухливий, ґраціозний.

Підходячи з цього погляду до поезії Тичини, можна зауважати, що Тичина вживає переважно слова багатоскладові і через те його вірші ритмічно ховають в собі надзвичайно швидкий темп, ґраціозну мельодію. Коли приходиться поетови вживати два слова коротко-складові, він зєднує їх і творить одно слово:

Не дивися так привітно,
Яблуневоцвітно.
Стигнуть зорі як пшениця:
Буду я журиться.

Не милуй мене шовково
Ясно-соколово...

Або:

Арфами, арфами —
Золотими, голосними обізвалися ґаї

Самодзвонними:

Йде весна
Запашна
Квітами перлами
Закосичена.

(Продовження буде.)

*) З „глибин українського наголосу“ (відчит з рамени Т-ва Наук. викладів ім. П. Могили).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Російська делеґація на ґенуенську конференцію.

Берлін (ПАТ). Як доносять з кругів зближених до міністерства загр. справ, предсідателем російської делеґації на ґенуенську конференцію буде Красін. Лєнін і Троцький будуть присутні в Ґенуї лише підчас нарад над найважнійшими справами.

Наради Бенеша з Нінчічем.

Пресбург. (ПАТ.) ЧПБ. Про наради през. міністрів д-ра Бенеша і югославянського міністра загран. справ Нінчіча видано такий урядовий комунікат: Оба міністри поінформувалися про свої політичні розмови, які мали в Букарешті, Парижі й Льондоні. Міністри обговорили всі справи міжнародного положення обох країв і відношення між обома краями. Передівсім займалися конференцією в Ґенуї, орґанізацією приготовних праць і стрічею знатоків малої антанти і Польщі на конференції, яка зачитається 5 марта в Білгороді. Міністри сконстатували в усіх порушених економічних і політичних справах повне порозуміння,

Балтійські держави на ґенуенській конференції.

Рига (ПАТ). Всі балтійські держави постановили виступити спільно на ґенуенській конференції і домагатися визнання їх невтральности.

Криза італійського кабінету.

Рим (ПАТ). Вчера подався до димісії міністер почт і телеґрафів Ді Чезаро з причин ріжниці поглядів, котрі повстали між ним і членами правительства.

Л. Джордж подається до димісії?

Париж. (ПАТ.) Авас. Сьогодні відбудуться збори управи консерватизної партії. Чемберлен і Бальфур є погляду, що бажаним є, щоби коаліційне правительство остало дальше при власти. Скрайні члени консервативної партії думають, що теперішнє положення дає Л. Джорджеви і його приклонникам з ліберальної партії переможний вплив, неоправданий скількістю приклонників премієра в парляменті. Коли провідники партії уніоністів не могтимуть запевнити коаліції опертя в партії уніоністів, тоді Л. Джордж подумає мабуть про димісію. Робитиметься старання, щоби усунути непорозуміння, але коли навіть тепер повисші заходи дали би успішні висліди, то все таки одноцілість консервативної партії була би дуже поважно наражена, так що переведення нових виборів до законодатних установ показалося би мабуть конечним.

Льондон (ПАТ). Авас. По донесенням „Івнінг Стандард“ Л. Джордж переслав Чемберленови письмо, в котрім зазначує, що в теперішніх услівях не могтиме дальше остати при власти, коли сер Джордж Янгер, предсідатель консервативної партії, остане виразником її поглядів. Премієр схильний до співпраці з Чемберленом і Бальфуром, як довго Чемберлен буде представником поглядів партії консерватистів.

ПАРИЖ (ПАТ). Тутешні часописи вважають лист Л. Джорджа до Чемберлена ультіматум. „Таймс“ константує, що і консерватисти й инші партії вважають, що правительствена коаліція перестала істнувати.

Світовий біллянс з 1921 р.

Минулий рік був кульмінаційною точкою в світовій економічній крізі. Справдилися слова Давида Рікарда, котрий в своїх „Основах народнього господарства" каже: „Вибух війни по довгім мирі, або мир по довгій війні, є причиною загальної нужди".

Економічна кріза стала загально світовою так у побідників як і у побіджених. Побідний версальський мир вповні завів надії антанти, її краї тяжко покутують війну. В краях антанти загальний промисловий і торговельний застій і загальне безробіття. Надії антанти, особливо Франції на німецькі репарації цілком не сповнились. Німеччина як довго могла, платила побідникам, та на дальше не стало сил, зажадала зміни і відложення на пізнійший час репарацій. Англія зрозуміла положення Німеччини і доражджувала союзникам, а особливо Франції, піти Німеччині як найбільше на зустріч, бо з цілковитим упадком Німеччини не буде можна двигнути з упадку Европи, а вже ніяким способом не відбудується давні простори Росії, через брак яких терпить ціла Европа. Одначе Франція ще до тепер не вийшла з екстази побідника і старається на дальше не спустити ані на волосок з обовязків наложених на Німеччину версальським миром. Недалекий час покаже, хто мав рацію, Англія чи Франція, а тимчасом загальна світова нужда. Найрізкійше освітлює нам економічне положення світа цілковитий занепад міжнародної торговлі, залив Европи паперовим грошем, безробіття.

Зараз після війни міжнародня торговля зачала була скорим кроком вертати до передвоєнного стану, однак це довго не тревало, бо в 1921 р. прийшов загальний занепад і застій. І так в Англії в 1920 р. міжнародня торговля виносила 3,033 міліонів фунтів штерлінгів, а в 1921 р. виносила лише 1,645 міліонів фунтів штерлінгів, значить майже о 46 процентів зменшилася міжнародна торговля Англії і була далеко менша в першім році війни, коли всяка заморська торговля взагалі була устала. — Найліпше представляється міжнародна торговля Сполучених Держав. В р. 1920 виносила міжнародна торговля Спол. Держав 8,673 міліонів долярів, а 1921 р. тільки 5,951 міліонів долярів, значить, зменшилася о 2,722 міліони долярів.

Міжнародна торговля Німеччини є лиш тінию давної німецької торговлі, а рік 1921 був також кастрофальний в порівнанню до попередного року; в 1920 р. виносив експорт Німеччини 950 міліонів метричних сотнарів, а в 1921 р. лише 294 міліонів метричних сотнарів. Коли ходить о Німеччину, то для орієнтації краще порівнувати німецький експорт в сотнарах, бо в марках, з огляду на низький стан марки супроти долярів і фунтів, представляв би величезні суми. Так представляється міжнародна торговля трьох найбільших промислових держав світа в р. 1921 в порівнанню з попереднім, котрий також не був світлим в порівнанню з передвоєнними роками.

За торговельною крізою прийшло і безробіття. Америка не мала ще ніколи такого безробіття як в 1921 р., бо 5 міліонів безробітних, і держава видала допомоги безробітним 500 міліонів долярів. В Англії було 2 міліони безробітних, а держава видала 60 міліонів фунтів штерлінгів допомоги.

Також Польщу не минуло безробіття, вона мала сотки тисяч безробітних.

Торговельний застій приніс зі собою занепад корабельного руху так, що ледво четверта часть тонажі кораблів цілого світа є в уживанню, хотяй будівельний рух торговельних кораблів надзвичайно оживився. І так, коли тонажа кораблів світа 1914 р. виносила 26·5 міліонів, в 1917 р. 35·7, то в 1921 р. виносила 53. Одначе всі ті кораблі стоять нині в пристанях і чекають на слушний час.

З міжнародньою торговлею пішла в парі пертурбація в грошевій господарці, лише годі означити, хто в тій парі наперед вибігав. Европу заляли паперові гроші і стали чи не одною з найбільших причин загальної нужди. Табеля вказує нам, як в поодиноких державах збільшився обіг паперового гроша і як рівночасно спадала на ціріхській біржі валюта.

Рік	Обіг нот: Англія (Міліони) Фунти	Франція (Міліони) Франки	Австрія (Міліярди) Корони	Німеччина (Міліярди) Марки	Ціріхський курс: Австрія Корони	Чех.-Слов. Чехо Слов. корони	Німеччина Німецькі марки	Франція Франки
1918	422	2907	8·0	26·8	31·—	31·—	56·0	90·0
1921	443	3666	142·8	112·5	0·11	7·1	2·7	40 5
В порівнанню з р 1918	+21	+759	+134·8	+85·7	—30·89	—23·9	—53·9	—49·5

Як видимо, то і антанту заляли паперові гроші і валюта Франції на ціріхській біржі спала майже о половину.

Як відбувався залив краю паперовим грошем, то найліпше відчув з нас кожний на власній шкірі. Польща зачала 1921 рік внутрішним довгом, затягненим в польській Касі Позичковій, 64 міліярдів, а закінчила 314 міліярдами. Це внутрішний довг, а заграничні довги треба відповідно помножити.

Зростови задовження відповідав наплив польської марки, котрі Польща зичила в польській Касі Позичковій, котра їх емітувала. Понизша табличка вкаже, як відбувалося збільшення обігу польської марки в 1921 р.

1921	Стан емісій	Місячний приріст
Січень	55·1	5·7
Лютий	62·6	7·5
Марець	74·1	11·5
Квітень	86 8	12·7
Май	98·0	11·2
Червень	102·7	4·7
Липень	15·2	12·5
Серпень	33·7	18.5
Вересень	52·8	19·1
Жовтень	82·8	30·0
Падолист	207.0	24·2

Як видимо, то в місяци жовтні прибувало денно по міліярді нових Мп. Тому заливови паперового гроша відповідав і курс польської марки.

День	Доляри	Фунти ст.	Франц. франки
10. січня	730	2.685	44
10. марта	880	3.490	63
11. мая	840	—	71
10. червня	1.180	4.475	98
10. липня	1.862	7.000	150
10. червня	2.035	7·500	159
10. вересня	3.950	15.200	300
30. вересня	6.945	22.100	495

В дальших місяцях зачалась була польська марка підносити і 10. грудня доляр коштував 3.700 Мп.

На повисшій табелі видимо, серед якого господарського стану Польщі прийшлося нам жити, а наслідки цього були дуже прості: нечувана дорожня, а всяка нормальна торговля була виключена.

Серед зросту цін в Німеччині, Австрії, Чехії, Польщі, ціни на всесвітних ринках спали і то на артикулах, котрі головну ролю відіграють на міжнароднім торзі.

		Вуголь sh	Руда заліз. Ґлазґов sh	Бавовна Нюйорк Cents	Вовна Нюйорк Cents	Мідь Нюйорк Cents	Пшениця Чікаго Cents	Товщ Льондон sh	Кава Льондон sh	Цукор Нюйорк Cents
	1914	13	54	13	60	14	91	32	65	3·5
Май	1920	38	210	40	230	20	295	88	57	18·3
	1921	25	122	16	90	13	115	42	66	4·3
в порівнанню	1914	+12	+ 68	+ 3	− 30	+ 1	+ 24	+ 10	+ 1	+ 0·6
	1920	−13	− 188	− 24	−140	− 7	−180	− 46	+ 9	− 14·1

На цій табели видно, як подешевіли товари, котрі є головним артикулом міжнародніх ринків. Та ця дешевизна не принесла з собою оздоровлення економічного положення, радше можна сказати, що ця дешевизна прийшла як наслідок нездорових відносин — причин не дешевизну і то то так велику на було—ані кошта продукції не зменшались, ані жадної иншої причини не було, котра могла би вплинути на знижку цін. Надії завели, товари в антантських краях подешевіли, а условини життя не поправилися; стало тяще жити і запанувало загальне безробіття.

В антантських краях з низькою валютою ця знижка також не відбилась, навпаки ціни поживи пішли небувало в гору.

Коли перемінити ціну поживи в неантантських краях на доляри, то виходить життя, приміром Польщі, дуже дешево, І так, коли 1920 р. метер жита офіціяльно коштував 700 мп., а доляр в той час виносив 212 мп., то це рівналось 3·8 доляра; в осени минулого року метер жита коштував 7.000 мп. а доляр 4.200 мп., значить, метер жита виносив 1·8 доляра. І такі дива виходять, що коли числити на польську валюту, то жито подорожіло десять рази, а коли числити на золоту валюту, то потаніло о дві треті

Ці приміри з економічного життя хай послужать найкращою ілюстрацією, серед якого економічного хаосу находиться тепер цілий світ.

Та найбільшою журою цілого світа це економічний стан територій бувшої Росії—промисл цілком зруйнований комуністичними експериментами, де в додатку через страшні спеки запанував небувалий голод, а міліони людей гине без помочі.

Так виглядає господарський доробок світа за минулий рік.

Тверезим політикам як Льойд Джордж стало ясним, що сейчас треба всім народам засісти за спільний стіл, де не було би ані побідників, ані побіджених, і всіми силами взятися за відбудову. Наслідком тих змагань Льойда Джорджа має бути конференція всіх без вийнятку держав. Однак Франція, котра все ще хоче бути диктатором-побідником, всіми силами старається коли неуможливити цілком конференцію, то бодай відложити. Та Франція стоїть осібняком серед держав і конференція в Генуї, на котру чекають всі народи, скорше чи пізнійше таки відбудеться.

Зиновій Пеленський.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** „Громадський Вістник" ч. 12. з д. 3 марта 1922 р. сконфіскувала прокураторія за два місця статі п. з. „Ганебний крок" (2).

— **Відложення розправи проти д-ра Федака.** Розправу проти д-ра Степана Федака, що мала відбутися в четвер дня 2 ц. м. в секції III. Окружного Суду у Львові, відложено на день 22 ц. м. по причині не явлення свідків. Д-ра Федака обжаловано о проступок з § 312 к. з. (обида урядника в службі).

— **Друкарський чортик** закрався нам до новинки в попередньому числі п. з. „Купив фльоту" і перемінив слово „конкурс" на концерт, з чого виходить непорозуміння.

— **Парцелюють, але кому?** В Новосілці скалатській парцелює місцевий дідич 1200 морґів ґрунту. Та весь ґрунт купують паскарі на перепроданнє, бо селяне не мають грошей, а ніяке українське товариство не береться до парцеляції. Добре було би, як би хто зорґанізував цілий округ та на спілку закупив хоч частини того ґрунту. (Вп).

— **Обяви розкладу.** До війта в Студзінах коло Переворска зголосився якийсь 23 літний Гохберґ і представився за делеґата міністерства скарбу, якого вислано до сконтрольовання книг з виміром данини. Та небавом поліція переконалася, що цей обманець то здемобілізований недавно польський вояк. — В Перемишлі арештовано „млодзєнца", що виступав під ім. гр. Замойского або пор. Гонсьоровского та тим робом ошукав людей на 400 тисяч марок.

— **Нове скло.** В Сажаві (Чехія) почали виробляти новий рід скла, яке винайшов інж. Горак. Воно ніяк не бється, можна в ньому варити та над сильним огнем споювати до купи, як металь.

— **Офіцера обжалований за більшевизм.** Перед військовим судом у Львові відбулася розправа проти польського поручника Бравнера, якому закинено, що в липні 1920 р. утік з фронту до більшевиків та вів там антипольську пропаганду. Зізнання деяких свідків були обтяжуючі. Суд увільнив обжалованого від вини і кари.

— **Катастрофальні повені** головно в Західній Галичині доходять до чимраз грізнійших розмірів. За останніх два дні рівень Висли піднісся о 2 метри. Під Освєнцімом і Неполомицями утворили ледяні криги греблю на 5 клм. Висла виступила з берегів і залила поля на правім березі. На Дунайци коло Домбровиці морської утворилася 2 кільометрова гребля, що грозить зірванням прибережного валу. Загальне число зірваних в Краківщині і Перемищині мостів доходить до 20, не числячи соток менших мостів і переходів. Знищені майже всі млини над Дунайцем, Попрадом і Білою і Білухою. Стан води на Сяні чимраз грізнійший. Криги загрожують також останньому залізничому мостови в Перемишлі. На Попраді згинуло кілька осіб, які в хвилі зірвання мосту під Санчем переходили міст. Виливи пошкодили дуже зимовим засівам. По віруванням народу мають ці повені означати „добрий рік". І в Східній Галичині повиливали майже всі ріки, головно на Підкарпаттю. На Дні-

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Львів, 2. марта 1922 р.

Преса є незвичайно важним чинником сучасного суспільного життя, могутнім засобом зясування і зміцнення нових ідей серед громадянства, а рівночасно мірилом їх сили і живучости. Другим рівноважним засобом являється організація. Оба чинники тісно з собою звязані і взаїмно від себе залежні; бо як за кожною впливовою пресою мусить стояти гурт однодумців, так з другого боку ніяка сильна організація немислима сьогодня без власної преси, якої вона потребує до поширення своєї ідеольогії та оборони своїх інтересів.

Сказане відноситься також і до організації українського жіноцтва. Справа нашої організації звязана нерозривно з істнуванням власного жіночого журналу. Його недостача була головною перепоною в переведенню тривкої консолідації жіночих сил, а одночасно доказом слабости дотеперішніх організаційних спроб галицького жіноцтва

І тому — не маючи змоги з причини матеріяльних труднощів приступити в нинішних обставинах до видавання самостійного органу, „Союз Українок“ приняв з радістю і вдячністю предложення „Громадського Вістника“, який пішов на зустріч жіночим змаганням і на своїх сторінках відступив нам постійне місце.

„Жіночий Вістник“ як орган „Союза Українок“ за своє перше і найблище завдання вважатиме службу справі організації української жіноцтва. Бажаємо з усіх наших сил причинитися до виконання постанов Всеукраїнського Жіночого Зїзду, який „Союзови Українок“ передав повновласти „центральної жіночої організації Галичини“ та поручив йому втягнути як найширші круги нашого жіноцтва в свої ряди, бути в тісному контакті з жіночими організаціями инших українських земель.

Організацію жіноцтва переводитимемо на безпартійній, суто національній плятформі. Стоїмо на становищі, що жіночі товариства і видавництва повинні бути безпартійні не лише з огляду на єдність жіночих інтересів, але також і тому, що жіночу безпартійну організацію вважаємо за необхідний стан до введення жінки в ширше громадянське життя. Власна безпартійна організація являється для жіночих мас природним посереднім звеном між тісним кругом родинного огнища і широкою ареною громадської діяльности, і щойно — перейшовши цей вишкіл підготовлення — зможе наше жіноцтво зріжничкуватися партійно і станути до творчої державної роботи.

Жіноче питання — це для нас в першій мірі питання громадянських прав і обовязків українського жіноцтва. На цілому світі зусилля жінок добути собі право на власне індивідуальне життя, право на самостійне порядкування власною долею, право на освіту і незалежне звання — ці зусилля були рівночасно боротьбою за право на суспільну працю, працю для добра громадянства, народу, людськости. Так само і українська жінка, домагаючись для себе повних громадянських прав, бореться за право на працю і труд для народу. Бо лише свідома, освічена, економічно самостійна, на кожному полі повноправна Українка може мати зрозуміння для змагань і потреб своєї суспільности і має спромогу стати корисним, продуктивним членом своєї нації. Нам чужий всякий „жіночий сепаратизм“ і з найбільшою рішучістю застерігаємося заздалегідь проти спроб підсувати нам його. Ми не хочемо відокремлюватися від мущин в громадянській праці, ні відчужуватися від загальних національних змагань або суспільних завдань. Окремі жіночі організації, окрему жіночу пресу і загалом цілий жіночий рух, вважаємо лиш провізоричною стадією до виховання жінок на громадянки, які вміють сміло обстоювати належні собі права та вміють сповняти совісно свої обовязки.

На скільки дозволить нам на це місце, присвятимо нашу увагу також теоретичним проблемам жіночого питання і подавати мемо вісти з всесвітного жіночого руху.

Одначе на всі справи, доторкаючі жіноцтво, дивитисямемо через призму подій нашого національного життя. Будемо зясовувати становище українського жіноцтва до всіх актуальних питань сучасного менту та висловлювати його відношення до фактів українського політичного життя. Національний інтерес буде найвищим дороговказом для нашої праці. Бажаємо зорганізувати українське жіноцтво, щоби воно — зорганізоване і обєднане — взяло як найбільш активну участь в праці на всіх ділянках нашого національного життя і стануло в перші ряди боєвих кадр нашого громадянства.

Свято Наталії Кобринської.

Замісць забороненої поліцією дня 23. грудня м. р. академії в честь пок. Наталії Кобринської, львівське жіноцтво устроїло 16. лютого ц. р. святочний вечір, на якому п. Конст. Малицька виголосила реферат: „Наталія Кобринська, піонірка жіночого руху“, п. Ольга Корінцева „Літературна діяльність Кобринської“, а п. В. Дудриківна рецитувала один з останніх творів письменниці п. з. „Блудний метеор“. Велику салю муз. інст. ім. Лисенка заповнила по береги наша поважна публика, бажаючи пошанувати память людини, яка увесь чистий пал серця, розум, полет і грацію слова віддала в користь кращого завтра української жінки.

П. Конст. Малицька з пієтизмом і тонким хистом уловлювала те, що найбільш істотне, змалювала цілою низкою картин бурхливу духовість сеї великої жінки, яка стоїть на переломі двох епох, уоружена зброєю нового часу, побідним словом. Шановна прелегентка перейшла чергою її діяльність від первопочинів в атмосфері виїмково гарного, родинного середовища, до розцвіту організаційного та письменницького талану, аж по сю пору, коли змінчива хвиля віднесла її, стомлену роздором з власним суспільством у гірку сутінь забуття.

П. Корінцева в своїй вичерпуючій розвідці зупинилася аналітично над кождим твором пок. Наталії, передала звязко кождий сюжет, многосторонно освітила мотиви твору та їх відношення до переживань самої письменниці і течій, які нуртували в суспільстві і народі.

З черги п. Дудриківна виголосила один з останніх творів Кобринської, „Блудний метеор“, з його зачарованим кругом старих, спокійних вартостей.

Весь вечір був як би роззолочене сонцем нашого чуття кладовище споминів, думок із вчора, які остали мостом для сяйливого завтрішного дня. *К. Г.*

Комунікат „Союза Українок“ до жіноцтва в краю.

Головний Виділ „Союза Українок“ у Львові звертається до всього галицького жіноцтва з горячим зазивом приступити як найскорше до відбудови життя в жіночих організаціях.

Де перед війною істнували філії „Жіночої Громади“, які в часах военного лихоліття припинили свою діяльність, слід відновити працю. В містах, де істнують жіночі організації під якою небудь назвою, чи то як філія „Союза Українок, чи то як самостійні статутові організації, пора оживити діяльність.

В містах, де ще досі ніякого українського жіночого товариства не було, скликати жіночі збори і приступити до заснования жіночого товариства під назвою: „Філія Союза Українок“.

З огляду на ріжні обставини і потреби даної місцевости Головний Виділ лишає кождій провінціональній організації свободу рухів у веденню своєї роботи. Львівський центр буде лише видавати директиви загального характеру і координувати діяльність всіх жіночих організацій.

В обсяг діяльности жіночого товариства в кождім місті може входити праця гуманітарна, просвітна, промислова, торговельна, артистична, товариська і т. п. Товариство повинно заложити бібліотеку, запренумеровати жіночі часописи, уладжувати кождого тижня членські сходини з відчитами та рефератами на актуальні суспільні теми.

Головний Виділ взиває кожде жіноче товариство присилати кождого місяця звіти з діяльности. При звітах подавати свої бажання, проєкти, домагання та загальні помічення.

Через навязання звязків і взаїмний контакт будемо мати змогу вести працю корисно і одноцільно.

По всякі інформації що до основання і відновлення товариства звертатися на адресу: Голова організаційної секції при „Союзі Українок“, п. Єзерська Анна, Львів, Потоцького 69/III.

Львів, 2. марта 1922 р.

За Головний Виділ „Союза Українок“:

Мілена Рудницька Лисяк
містоголова.

Ірина Лежогубська
секретарка.

Всі матеріяли, призначені до „Жіночого Вістника“, проситься надсилати на адресу: О. Коренцева, — Львів, Хмельовського 15

Вісти з товариства „Союз Українок“.

Кождої середи від год. 5. до 6-ої після полудня в помешканню „Союза Українок“ (вул. Рутовського 22, Народний Дім, І. пов.) приймається зголошення нових членів і подається пояснення.

— — — — — — — — — —

Засідання Виділу „Союза Українок“ відбуваються кождої середи о год. 6. вечером в помешканню Союза.

— — — — — — — — — —

Сходини членів „Просвітної Секції“ відбудуться в пятницю 3. марта ц. р., о год. 5. після обіду.

— — — — — — — — — —

Заходом „Секції товариського життя“ відбудеться в суботу 4. ц. м., о год. 9. веч., в домівці Тов. „Української Бесіди“ (Народний Дім) Чайний Вечір з прегарною артистичною програмкою. Вступ для членів „Союза Українок“ і „Української Бесіди“.

— — — — — — — — — —

Заходом „Просвітної Секції“ відбудеться в неділю 5. ц. м. о год. 5. попол., в салі „Української Бесіди“ відчит д-ра Дмитра Донцова про Лесю Українку.

ЧАЙКА ДНІСТРОВА.

Мужеська слава.

Притча.

Давно колись, перед віками
Царив в Юдеї над Жидами
Цар Соломон — а притча бає,
Що знав він птахів всіх звичаї,
І вмів їх мову розуміти,
І вповні ними володіти.

Ось раз якось в погідну днину
Грів цар на сонці свою спину.
І на Сіонську церков пишну
Глядів з вікна палати втішно.
Коли почув — дві пташки сірі,
Два горобці на дах злетіли.
То це, то те, слова по слову
Завели дружную розмову.

Один казав: „Наш цар здуфалий,
Що його й храм цей звеличали,
Та ось я тільки хай захочу,
Вмить всю будівлю розтолочу,
Лиш стукну ніжкою по стінах,
Й сліду не найдеш у руїнах“.
Товариш з подивом глибоким
Головкою крутив на боки,
І слухав грізного атлєта
Пошани повен і трепета.

Та ось цар свиснув на Самсона,
Й призвав його до свого трона,
Прилетів миттю сірокрилий,
А Соломон гукнув що сили:
„Як смієш ти, марна дрібото,
Брехливо так молоти ротом?
Невже й така нужденна муха
Вдавати хоче з себе зуха?“
А горобець вклонився низько,
І підлетівши к' царю близько,
До уха шепче йому стиха:
„Цей птах онтам — це горобчиха,
Моя це жіночка кохана —
Щоб шанувала свого пана,
Я грізним так роблюсь для неї,
Тиж знаєш, царю, сам про теє,
Ми мущини чогоб не втяли,
Щоби жінки нас поважали,
Боялися і в нас цінили
Наш вищий розум, храбрість, [сили“.
Всміхнувся цар, став вуса мняти
І каже: „Правда твоя, брате!
Тепер лети, а то там люба
Натре тобі за мене чуба“.

Скінчив цар, вікна запирає,
А горобець на дах вертає,
І гордо жінці став казати:
„Просив мене монарх з палати,
Благав гарячо на колінах,
Щоб легко я ступав по стінах,
Не руйнував святині цеї,
Що славою землі Юдеї.
І я прирік царю ласкаво,
Щадить будівлю величаву“.

Ось вам і притча — корм для [духа,
Іміяй уши слухати, хай слуха!

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ
Д-р Степан Барак
веде канцелярію
у Львові, ринок 10, І. пов.
(дім тов. „Просвіта“).

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Жінки! Вступайте в члени „Союза Українок“!

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Експерименти польських міністрів скарбу.

З огляду на хвилеву скарбову статику польські міністри ска бу, почавши ві п. Ґрабского, робили і роблять багато експериментів, які зі становища загальної економічної динаміки не дадуться назвати щасливими і успішними. Найнещасливійшим з тих експериментів була т. зв. маркова реляція п. Ґрабского — 70 мп. за 1'0 кор. Впроваджуючи цю реляцію, п. Ґрабскі гадав що зробить для скарбу „quinterno“, а іменно, що при помочі тої реляції викупить в краю і державі всі корони, а зреалізувавши їх відтак в австро-угорськім банку евентуально на золото, відразу поставить на ноги польський скарб державний. Тимчасом економічне життя не пливе руслом мрій. І в першу чергу як раз ся реляція спричинила те, що курс корони піднісся, і що суспільність задержала корони, які відтак викупували ріжні спекулянти, навіть спеціяльні з Румунії, з Чех і Італії, платячи навіть по 4000 мп за 1000 кор.

Зате ця примусова реляція п. Ґрабского зруйнувала головно передвоєнних вірителів і вкладників. Ось прим ри: робітник або урядник заощадив перед війною 1000 кор. і „на чорну годину“ зложив до каси на щадничу вкладку. З каси позичив ті гроші і купив за них морґ ґрунту Тепер користаючи з реляції Ґрабского — в супереч постановам § 989 зак. цив. про внутрішню вартість гроша — довжник звертає касі за передвоєнні 1000 кор. 700 мп, а каса виплачує тих 700 мп вкладникови за його передвоєнну вкладку 1000 кор. Якеж відношення? Довжникови остає 1 морґ ґрунту, купленого за повисшу квоту, але з теперішною вартостю 200—300 тисяч мп, а вкладник одержує 700 мп о вартости 7 малих бохонців хліба. А каса титулом 8% від соток від передвоєнних 1000 кор. — замісць річних 80 кор. о силі купна 4 q пшениці, мусить числити тіж відсотки в марках польських — отже 8% від 700 мп річно: 56 мп, о силі купна пів малого бохонця хліба! І як жеж тут при таких відносинах кредитові інституції — головно кооперативи можуть веґетувати і покривати хочби лише найконечнійші і мінімальні свої адміністраційні кошти?!

Один з економістів, хотячи популярно представити ролю фінансових інституцій в суспільно економічнім устрою, порівнав цю ролю з функціями печінки і селезінки і нирок в орґанізмі чоловіка. Отжеж експеримент п. Ґрабского спаралїжував ті печінки, селезінки і нирки в суспільно-економічнім орґанізмі... Бо річ ясна, що реляція п. Ґрабского від трашила і відтрутила від щадничих кас вкладників, змусила їх свої гроші держати в ріжних закамарках або кидати на ріжнородну спекуляцію товарову чи валютову, шкідливу для суспільности і держави. Тую спекуляцію не легко вже усунути. Довіря до щадничих і кредитових інституцій, які в наслідок того або стоять безчинно або — щоби веґетувати — з конечности мусять також спекулювати високопроцентовими кредитами. Очевидно, що при таких відносинах фінансові інституції не можуть в належний спосіб нормувати справи продажи і попиту на грошевім ринку і переводити повоєнну економічну відбудову.

Колижби за 100 кор. передвоєнної позички довжникн платили хочби лише 5—10 разів по 70 мп, то при теперішних валютових відносинах і довжники сего надто сильно не відчували би і фінансові інституції мали би до обороту що найменше 5—10 разів більше готівки ніж тепер, так, що було би значно більше гроша і на повоєнну відбудову.

(Докінчення буде.)

Данина від кооператив.

Краєвий Союз ревізийний одержав від польського міністерства скарбу через Кооперативну Раду в Варшаві такий комунікат:

„Витяг з обіжника міністерства скарбу з дня 18.II. 1922 р. Д. П. 600/11 до всіх скарбових палат. Міністерство скарбу пояснює, що за кооперативи апровізаційні, звільнені від данини по мисли артикулу 3. уступ 1 закона з 16.XII. 1921 Д. Р. П. Ч. 1 ex 1922, належить уважати ті кооперативи, котрих підставовим завданням статутовим є доставляти членам предметів (товарів), потрібних в їх господарстві до безпосередного зужиткования, а не до торговлі або перерібки в ціли перепродажі. За міністра скарбу (1) Марковскі, підсекретар стану“.

Із сього комунікату слідує, що наші союзні кооперативи (стовариشення) споживчі, які доставляють середники личної і річевої споживи домашного господарства, всі є вільні від данини і тому належить на жадання плачення данини тими кооперативами покликуватися перед властями на висше наведений комунікат.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 2. ц. м.: американські доляри 3 940—3.950, одинки і двійки 3.840—3.850, канад. доляри 3.700—3.720, одинки і двійки 3.600—3.620, нім. марки 17.60—17.65, сотки 17·20—17·25, дрібні 16·50—17·00, леї 28·00—28·50, дрібні 27·50—27·80, чеські корони 70·00—71·00, дрібні 68·00 до 69·00, австрійські тисячі з новійшої емісії 1.000—1050, старшої емісії 2.700—2.750, сотки новійшої емісії 110·00—270·00, стар. емісії 000·00 — 000·00, 50-коронівки 50·00—140·00, 20-коронівки 20—45, 10-коронівки 10—24, 1-ки і 2-ки 0·90—1·25, рублі 5 сотки 1·70—2·25, сотки 3·00—3·50, 25-рубл. 1·70—2·10, 10-рубл. 1·55—1·65, решта дрібних від 90—1·20 думські тис. 35·00—45·00, думські 250 рубл. 20·00 до 40·00 карбованці 1·20—2·00, гривни 4·00—7·00, франц. франки 345—355, фунти штер. 16.000—16.500, шв. франки 780—850. Золото: 20 кор. 14.500—14.600, 20-франківки 14.100 14.200, 20-марківки 15.400—15.500, фунти шт. 15 500—15.600, 10-рубл. 18.200—18.300, дол. 3 850—3.880. Срібло: Австр. корони 260—265 5 кор. 1300—1350, фльорени 690—700, рублі 1.115—1.150, копійки 4·80—5·00, амер. доляри 2.700—2.780, половини і чвертки 2.500—2.550, канад. доляри 2.400—2 450, дрібні 2.300—2.320, леї 200 до 205.

стрі рушила вже крига і знищила деякі мости. Дуже грізні виливи на Бузі, Стрию, Солокії і Раті. В Дубівцях завалився залізничий міст, тому поїзди зі Львова до Станиславова йдуть через Стрий.

Рух в українських товариствах.

Українське Тов. охорони дітей і опіки над молодіжю.

Загальні збори українського краєвого Тов. охорони дітей і опіки над молодіжю у Львові відбулися дня 17. лютого ц. р. при участи відпоручників деяких філій. З прикростю треба зазначити, що не всі філії уважали відповідним вислати своїх відпоручників, а прецінь розвиток товариства і поширюваних ним ідей і думок о глубоко суспільно-національнім значінню заслугує на це, щоби заінтересованнє загалу суспільности було більше.

Як із зложених на загальних зборах звітів довідуємся, основано товариство в 1917 р. анальоґічно до инших таких товариств в краях бувшої Австрії, які мають на меті зорґанізувати і обєднати цілу акцію, ведену для охорони дітий і опіки над молодіжю.

У Львові істнує анальоґічне польське „Towarzystwo ochorony nad młodzieżą“, на якого чолі стоїть президент суду п. Червінський, а яке користає з державних фондів.

Українське товариство є здане виключно на матеріяльну і моральну поміч своєї суспільности.

Управу товариства, яка здавала звіт, вибрано на загальних зборах в січни 1921 р. В 1921 р. головна рада тов. відбула 6 засідань, а головний виділ як адміністраційний орґан головної ради відбув 40 засідань.

Примінючися до пануючих в культурнім світі напрямів новітньої суспільної опіки над дітьми, подбала головна управа про це, щоби війти в тісну звязь з заграничними міжнародними орґанізаціями опіки над дітьми. В перших днях цвітня 1921 р. відбувся в Женеві міжнародний конгрес опіки над дітьми. На конгресі заступав товариство упрошений адмірал лікар д-р Я. Окуневський, який нарочно виїхав до Женеви. Конгрес заінтересувався справою наших дітей і зацікавився нашими орґанізаціями для опіки над дітьми. В другім міжнароднім конгресі опіки над дітьми, який відбувся в осени 1921 р. в Штокгольмі, товариство з причини недостачі фондів на висланнє відпоручника не могло взяти участи. При істнуючім в Женеві міжнароднім союзі допомоги дітям установило товариство свого відпоручника, який має бути там речником інтересів українських дітей.

Справа зносин з міжнародним союзом допомоги дітям в Женеві напотрафляє на трудности через недостачу точних статистичних дат про положення нашої дітвори в краю і про стан українських орґанізацій опіки над дітьми. Товариство розіслало відповідний квестіонар по краю, та на жаль з причини байдужности значної части осіб яким вислано квестіонар, доси не мож було зібрати бажаного матеріялу. Крім того, зносилося товариство з иншими орґанізаціями опіки над дітьми і иншими союзними українськими товариствами о подібних цілях.

Богато праці посвячено справам філій товариства. Передовсім пороблено заходи, щоб оживити філії, які вже давніще істнували, а які в остатних роках припинили свою діяльність.

З кінцем 1921 р. мало товариство 30 філій, з яких 5 основано в 1921 р. На жаль з того числа більше як одна третина доси є або занедбана або зовсім нечинна. Філії в числі 13 удержують 10 сиріт ських захистів, в яких удержують 311 сиріт, 5 захоронок, з яких користає звиж 200 дітей, дві порадні матерей, з яких користає звиж 900 немовлят, одну американську кухню для дітий, одну бібліотеку для дітий, а одна веде і видавничу діяльність. Всі инші філії не мають ніяких заведень опіки над дітьми, деякі організуються і віджпвають, а деякі нічого не роблять. З наведених вище заведень опіки повстали в 1921 р. захоронки в Підгайцях, захоронка фреблівка в Станиславові, порадня матерей в Клепарові під Львовом, бібліотека для дітий у Львові і захоронка в Рожнітові, яку веде централя товариства, при помочи місцевих людий, бо місцевої філії не удалось ще там оснувати. Всі инші в го і вичислені заведення опіки істнували вже перед 1921 роком.

В першім півроці 1921 р. ішла праця і з 27 повітів судових внесено подання до властий о основання нових філій. З того числа лише в 5 місцевостях могли розпочати філії свою діяльність, бо в инших влада або заборонила основання, або не дала доси позволення на основання. Дві реальности філій від 1919 р. є зареквіровані і не можуть служити свому призначенню, себто на захисти для сиріт. Головна управа тов-а зверталася до властий з всякими представленнями і заходами, але без успіху. В инших, себто 77 судових повітах доси місцеве громадянство не уважало відповідним поробити приготовні кроки до основування філій.

7 філій має свої реальности. Філії в Болехові записав бл. п. д-р Кость Ікалович в 1921 р. свою реальність значної вартости і цілий свій маєток. Збори почтили память великодушного фундатора повстанням з місць.

Деякі філії приступили в 1921 р. до основування кружків опіки над дітьми по оселях свого повіту, однак з невеликими успіхами, а то з причини недостачі зрозуміння у місцевих українських громадян.

Щоби підготовити відповідні учительські сили для наших захоронок зорґанізовало товариство власним коштом в порозумінню з У. П. Т. і „Українською Захоронкою“ у Львові вакаційний курс для провідниць захоронок, в якім взяло участь 22 кандидаток.

Роблено заходи, доси без успіху, щоб набути відповідну реальність, на основах санаторії для хорих дітий.

На основі призволу властий товариство опікуєся пластом (скавтом), світовою орґанізацією, яка має на меті етичне і фізичне виховання молоді. Справою цією займається окрема секція, так звана „Верховна Пластова Рада“ з гарними вислідами.

На пропозицію польського міністерства праці і суспільної опіки у Варшаві тов. уважало за свій обовязок заопікуватися нашими дітьми, які в дорозі репатріяції вертають з Росії. В тій цили тов. робить заходи для основання нового захисту і зорґанізовання цілого апарату, який мусітиме занятися цілими сотками обдертих і голодних нещасних дітий.

Загальні збори порішили висоту річної вкладки на 100 мп. Виділам філії прислугує право по мисли §. 29. статута установляти додатки до тої вкладки.

Касовий звіт центральної управи товариства виказав з днем 31. грудня 1921 р. в доходах 516.540 мп. а у видатках 419.478 мп.

Найважнійші видатки були підмоги для філій і інституцій опіки над дітьми в сумі 195.000 мп. для дітей з Придніпрянщини 50.000 мп., кошти захоронкового курсу 47.473 мп., субвенція для діточого часопису „Світа Дитини“ 7.000 мп. і орґану, який займається питаннями суспільної опіки над дітьми і вихованням „Світло“ 8.000 мп.

Загальні збори піднесли конечну потребу, щоби діти поприміщувані в захистах в тім самім віці і того самого пола поприміщувати в окремих захистах, а надто щоби деякі захисти перемінити на діточі санаторії.

Також вказали збори, що в ціли поширення ідей суспільно-націо-

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, з обсягу історії поручає:

М. ГРУШЕВСЬКОГО: 1) Історія України-Руси (в семи томах), 2) Ілюстрована Історія України, 3) Історія України (для середних шкіл), 4) Про старі часи на Україні (коротка історія), 5) Всесвітна Історія (в двох томах).

802 1—1

нальної опіки над дітьми, і зорганізовання одноцільної акції в краю конечним є скликання загального українського конгресу.

Зі зложених звітів і промов слідувало, що українська суспільність не розуміє ідей і завдань товариства і їх ваги. Нехай цей звіт буде пригадкою до дальшої організації філій товариства до основування нових інституцій опіки до складок на річ товариства, яких воно конче, особливо для репатріованих дітий, потребує.

ЖЕРТВИ.

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках Ярослав Колтунюк Львів 1000 кличе: Д-ра Івана Копача, проф. Евгена Форостину, Д-ра Олександра Кривого, проф. Стефана Татуха. М. Онишкевич Львів 1000, кличе: Т. Лучаківського Станиславів, Й. Дрималика, П. Левицького всіх по 1000 а А. Корнелю Станиславів, Я. Русина Львів по 3000 мп. К. Сень Львів 250 кличе: М. М. Стрільбицьких Сороки, Я. Косоноцького Львів і К. Кузьмичівну Сілець. Теодор Сивак 2000 кличе: о. Лаврентія Ткачука Ласківці, о. Івана Явоðського Могильниця, о. дек Петра Саврія Вербівці, о. Дм. Василика Угрин, о. Івана Лушпинського Бубулинці, Григорія Терлецького власника Милятина, Михайла Терлецького власника дібр Борислав о. Прокопа Тиса Ременів, о. Михайла Шавалу Фірлеїв, І. Жаровського власника дібр Озеряни. А. Ганицький Львів 500 кличе: Ос. Ольшанецького Львів, М. Оссовську Львів, С. Ганицького Галич. Михайло Зубрей Дідилів 300 кличе: на довільну квоту Івана Стронського Збоїска, о. Петра Каблака Нинів, Марію Грушецьку Бабинин. о. Григорій Паньчишин Гологори 300 кличе: о. Івана Садовського Стінка, о. Ів. Біляка Соколівка, о. Яр. Кекиша Дусанів.

НАДІСЛАНЕ.

Конціпієнта рутинованого

прийме зараз 811 1—4

адв. д-р Р. Секела

в Перемишлі, Фредри 6.

САТИРИЧНО-ГУМОРИСТИЧНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ДВОХТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

„Будяк“

при участи найвидатніщих українських письменниківі і малярів виходить II. рік у Львові.

Є се европейського зразку часопис, який повинен знаходитися в кождій інтелігентній родині. Того роду журнала ще не було в Галичині. В писаній і мальованій сатирі ми знаходимо в „Будякові“ все, що дає нам сьогоднішній день. 703а 1-1

ОПОВІСТКИ.

Членів „С. У. ПР У. ГА.“ взивається, щоби явилися в комплеті на похоронах бл. п. ІВАНА КИВЕЛЮКА. — Президія Головної Ради „С.У.ПР.У.ГА.“ 1-1

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 4. марта: пятий раз „ГАЛЬКА“, опера на 4 дії С. Монюшка. Перший виступ п-ні М. Шарфенштайн.

Неділя. 5. марта: пополудни год. 3. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ“, народня драма зі співами на 5 дій М. Старицького, вечером „ВІЗНИК ГЕНШЕЛЬ“, драма на 5 дій Ґ. Гавтмана.

Початок о годині 7·30 вечером.

Білети в ціні від 500—200 Мп. продає „Народня Торговля“, а в день вистави від год. 4·30 попол. Каса театру. X 1—1

Бюро „Українського Фонду воєнних вдовиць і сиріт“ находиться, по обняттю Ставропігії польськими комісарями, в камяниці при вул. Домініканській ч. 11, І. поверх. 1—?

Отсим пригадується інтересованим, що зголошення на курс нотного співу евент. і на курс дірігентів приймає з рамени Філії „Просвіти“ ім. Т. Шевченка у Львові тільки до дня 10. марта ур. секретар філії, п. Янів Бронислав, Львів, Руська 18. І. п. Тов. „Карпатія“ щоденно між 9—12 передполуднем крім неділь і свят. 807 1—2

Загальні Збори Тов. священиків ім. св. Ап. Павла відбудуться у вівторок, дня 7. марта 1922. в музею дух. семин. у Львові при вул. Коперника ч. 36 о год. 10 рано. Поминальна Служба Божа за померших членів Товариства відбудеться о год. 9 рано в семинарицькій церкві. Виділ просить священиків всіх дієцезій о якнайчисленнійшу участь в Богослуженні і Зборах. Речинець реколекцій для священиків буде означений на Зборах. 1—1

Товариство Наукових викладів ім. Петра Могили. В пятницю, 3 марта виклад проф. д-ра С. Балея на тему: „Із психольоґії спостережень.“ — В суботу 4 марта виклад проф. д-ра О. Тисовського на тему; „Таємниця розвою організмів.“ Саля Української Бесіди. Початок о год. 5 по полудни. Вступ безплатний.

Кружок У. П. Т. в Рогатині отвирає з днем 15. марта ц. р. приготовляючий курс до I.-кл. гімн. Вписи приймає Управа гімназії. Вписове 100 мп., оплата за науку місячно 500 мп. Замісцеві можуть знайти приміщення в бурсі У. П. Т. — СТАРШИНА. 810 1—1

Надзвичайне Засідання Н. К., з приводу смерти бл. п. Івана Кивелюка відбудеться нині в пятницю 3. марта о год. 6 вечером. — *Др. В. Бачинський.*

Відчит д-ра Д. Донцова. Заходом Просв. Секції „Союза Українок“ відбудеться в неділю, 5 марта о г. 5-ій по пол. в салі „Української Бесіди“ (вул. Рутовського 22) відчит д-ра Дмитра Донцова: „Поетка національного рісорджімента“ (Леся Українка). 2—3

Дрібні оголошення.

АДВОКАТСЬКОГО конціпієнта прийму сейчас до своєї канцелярії. Д-р Яр. Шипайло Тисьмениця. 808 1—3

МОЛОДА інтеліґентна особа, прийме заряд домом в місті або на селі. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Марійка“. 805 1—1

ВЛАСНИЙ МАСОВИЙ ВИРІБ! ПЛУГИ З ДЕРЕВЛЯНИМ ГРЯДІЛЕМ І ДЕРЕВЛЯНИМИ ТЕЛІШКАМИ, — — — — МАШИНИ до ВИРОБУ ЦЕМЕНТОВИХ ДАХІВОК з пресованими формами і децимальні цеховані ВАГИ продає слюсарня **МИХАЙЛА СТЕФАНІСЬКОГО**

у ЛЬВОВІ, вул Варстатова ч. 10. (межи вул. Кордецького а Рицерською). 777 3—10

АБСОЛЬВЕНТ торг. академії в Чехах, б. старшина, енерґічний, глядає відповідного заняття. Ласкаві зголошення до Адміністрації під В. П. К, 809 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Роман Секела

веде канцелярію 812 1—4

в ПЕРЕМИШЛІ при вул Фредри 6

(побіч Ринку), число телефону 149.

„ПОЛОТНО“ Львів Зіморвича 20. Полотна, цайґи, сукна, мотузяні вироби. 736 0-?

КНИГАРНЯ СТАВРОПИҐІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА

продає

ЄВАНГЕЛІЄ страстне велике брошуроване по 500 Мп.

ТРІОД ЦВІТНА брош. по 4000 „

оправлена по 5500 „

813 1—3 пістна брош. по 3500 „

„ оправл. по 4500 „

Подаю до відома,

що подана у „Впереді“ звістка, немов би я звинув кравецьку робітню, незгідна з правдою. Я переніс її тільки з вул. Коперника 26 на вул. **Хшановської ч. 8** (партер на право.) Дякую за дотеперішне підпертя і поручаюся дальшій ласкавій памяти Вп. Публиці і Всч. Духовенству

АНДРІЙ КОБІЛЬНИК

ЛЬВІВ, ВУЛ. ХШАНОВСЬКОЇ 8.

Стація трамв. ŁD і UL біля жандармерії. 778 1—2

ЗАГАЛЬНІ ЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ

ТОВАРИСТВА

„Українська Бесіда“

у ЛЬВОВІ, відбудуться дня 18. марта 1922. (субота) о год. 5 по полудни (в своїй домівці вул. Рутовського ч. 22, І. Народний Дім) зі слідуючим порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт уступаючого Виділу.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Вибір нового Виділу.
5) Вибір Контрольної (ревізійної) Комісії.
6) Внесення Виділу на підвишку членської вкладки.
7) Справа театру.
8) Внесення і запити.

Д-р Юлій Савчак голова. 812 1—1 **д-р Іван Б. Грицай** секретар.

106 **ЗАВЕДЕННЯ БУДОВИ** 27—30

ВОДОТЯГІВ і ПОМП

АНТІН КУНЦ сп. зобм.пор. **ЛЬВІВ, вул Сапіги ч. 57,** партер приймає замовлення входячі в її обсяг діяльности. Помпи трансмісійні та парові для фабрик, гідравлічні барани і вітраки на складі.

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ“

заступництво Просцейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1. Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотілні, шлковиті молотілні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до мелення збіжа. Зелізні плуги. 757 Господарям уділяється кредит. 7—?

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 1. марта 1922.

фільмову драму з життя позоенної плютократії великих промисловців, що відграється в Варшаві і Лодзі, в двох частях. Архитвір в 12 актах п. н.

„СТРІЛ“ Серія І. Гра судьби.

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській лярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль.

736 8—?

ФЕЛЧИНСКИЙ ТЕРНОПІЛЬ

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“.